

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

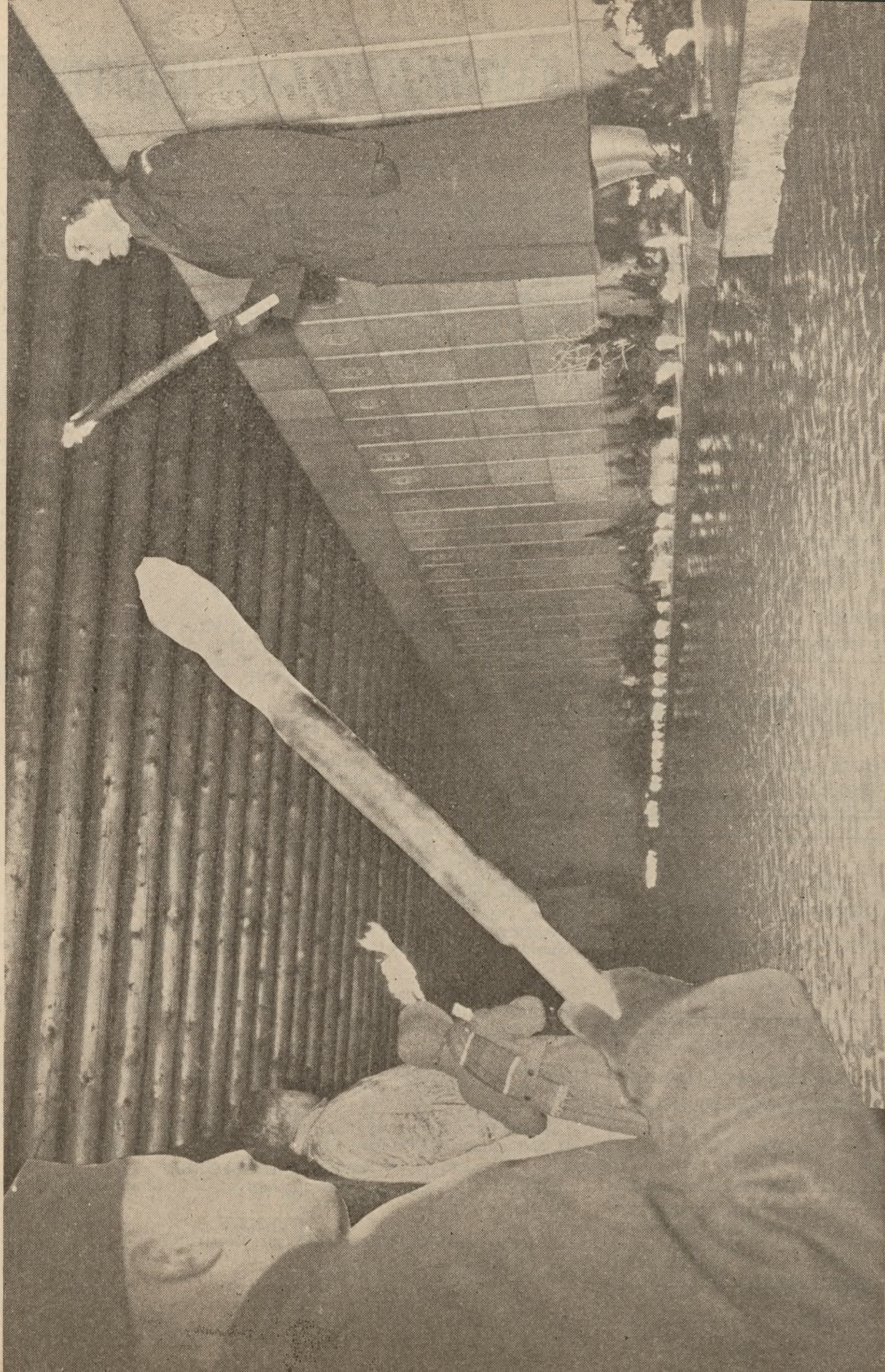
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JUL I MINDELUNDEN. Juleaftensdag bar hjemmevernsfolk og medlemmer af de kvindelige korps fakler i Mindelunden. Der blev lagt krans ved monumentet i Ryvangen, og de faldne frihedskæmperes pårørende kom med blomster til gravene.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—16).
Telf.: Om dagen Minerva 1336 om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

BESTYRELSE

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører, Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Militærattache, Fl. B. Larsen, Stockholm.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund, Ordrup 5075.

Sekretær: Pastor Poul Riis, Rosenvængets Sidealle 5, Kbhvn. Ø.
Tria 3101.

Den øvrige bestyrelse:

Damtoft, Aage E., præst, Vesterbro 76, Ålborg. Fosmark, Johs., overlærer. Redaktør af Pigtråd. Slagelsegade 9, 2., Kbh. Ø., Øbro 8537. Holt, Paul, seminarieforsøger, cand. mag., Århus. Jespersen, Otto, landsretssagfører, Søndergade 72, Århus. Johansen, P. A., arkitekt, Bernstoffslunds Allé 80, Charlottenlund. Kjeldsen, K., oberstløjtnant, Odense. Kæraa, Leo, tandteknikermester, Banegårdspladsen, Århus. Leth, O., bibliotekar, Johnstrupsvej 8, Sorø. Loft, Johs., gas- og vandmester, de Mezasvej 18, Århus. Mahler, P. E., førstelærer, Nr. Soby Skole, Nr. Soby, Fyn. Møller, Poul, fabrikant, Skive. Næsted, Børge, læge, Sadolinsgade 9 st. th., Odense. Olesen, Otto W., boghandler, Randers. Olesen, O., kontorchef, Grønnegade 18 A, Herning. Rambusch, H., landsretssagfører, Kongensgade 49, Esbjerg. Schmidt, Otto, prokurist, Kolding. Thestrup, K. (M. F.), dommer, Herning.

BLADET PIGTRÅD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—16) Minerva 1336.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2. sal, København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17.30—18.30).

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

TRYKKERI

Hak Jørgensens Bogtrykkeri, Ejby pr. Glostrup.

Afleveret til postvæsenet den 18. januar

HOTEL-PENSION

KRUSÅGÅRD

Kruså pr. Padborg

Tlf. 7 15 57

Aktieselskabet

DANEXIM

Internationale transporter

Filial Padborg

JENS JENSEN I/S

Spedition

Padborg

POULS MØBLER

v. P. MADSEN

Padborg

Tlf. 73384

Det er

BERGIS

når det gælder FOTO

Tlf. 73123

Nørregade 8

Padborg

PETERSEN & KNUDSEN

Padborg

**I/S FRØSLEV SAVVÆRK OG
EMBALLAGEFABRIK**

Padborg

AUTOGÅRDEN A/S

Aut. S. M. C. forhandler

Fredericia

Tlf. 2030

Tanker over et bundt illegale blade

Af Poul Moes

Det er en mærkelig følelse, der kan gribe en, når man en aften begynder at rydde op i skrivebordet og pludselig sidder med en pakke illegale blade i hånden. I første øjeblik er det, som et møde med en meget fjern fortid — en fortid, der netop er så støvet som den pakke, man nu sidder og vejer i hånden. Hvor længe er det egentlig siden? Snart en 12—14 år. Tiden er blevet en anden. Man er selv blevet en anden.

I

Man banker støvet af pakken og løser snoren om den. Ud falder et halvthundrede numre, der spredes over gulvet. Et for eet samler man dem op og ser på dem — »Hjemmefronten«, »Studenternes Efterretningstje-

ABSALON

neste«, »De frie Danske«, »Kirkens Front«, »Information«, »Nordisk Front« og mange flere. Det er umuligt at lade være med at blade i dem. Kun få af dem er rigtig trykt, de fleste er dupligerede. Nogle af dem er

endda knapt læselige. Duplikatoren har ikke fået sværte nok.

INDHOLD:

	Side
Tanker over et bundt illegale blade	3
Fru Ellen Kornbeck bukket under for sygdom	13
Franske fanger føres hjem	15
Ny uro om Bernadottemonumentet	15
Historien om et skib	17
Gendarmernes grave i Tyskland bragt i orden	19
400 drab - 5 års tugthus	19
Sælsom oplevelse i Frøslev	24
Belgiens dronning hos de faderløse	24

Aktieselskabet
**DE KØBENHAVNSKE
FORSTÆDERS BANK**
Glostrup

NIELS OLSEN & SØNNER
Tømrermestre
Glostrup Tlf. 331

TUXHAM A/S

HALBERG & GERMUNDSSON
Amaliegade 21
Minerva 700 4 ledn.

ERIK MALLING
International spedition
Chr. IX Gade 7 By. 9686

**KØBENHAVNS
SKIBSSALGSBUREAU**
Havnegade K.

GEORG SØRENSEN
Skibsproviantering
Amaliegade 28 Kbh. K.

TH. PEDERSEN & SØN
Toldbodgade 26
Kbh. K. C. 1075

ALFRED PETERSEN
Ny Adelgade 10
København K.

TH. KROMANN
Holbergsgade 14
København K.
Tlf. C. 1609 - 16461

Frederiksberg Handelsbank

Aktieselskab

Jens P. Arnung

Kronprinsensvej 31

Fasan 6101

Henning Hansen Erik Carlsen
Jens E. Frølund

Rådgivende civilingeniører F.R.I.

Palægade 3

Kbh. K.

Mi. 4745

M. FOLMER ANDERSEN

Rådgivende civilingeniør F.R.I.

St Kongensgade 114

København K.

L. F. Mørck & Co.

Knabrostræde 3

København K.

Ottesen & Meyer

Christians Brygge 18

Kbh. K.

DAN TRANSPORT $\frac{1}{2}$

Vestergade 26

Minerva 1688

København K.

Det har skullet gå stærkt. Men linjerne står der endnu. Hastigt læser man ark efter ark og

Arbejde =
OPPOSITION

umærkeligt glider tiden tilbage. De mange mellemliggende år forsvinder. Det er ikke mere historie, man læser. Begivenhed efter begivenhed kommer en ind på livet igen med en egen intensitet. Der er ledende artik-

-AVISEN-

ler med vurdering af situationen, korte koncise meddelelser om tyskerne fremfærd og nyheder om heldigt gennemførte danske aktioner. Man føler sig igen midt i den tid, og man forstår påny, hvorfor disse primi-

♡♡ BAUNEN

tive blade blev så farlige for tyskerne som tilfældet var — at de blev netop så farlige som sandheden altid vil være for løgnen.

Og erindringen opridses påny glemte indtryk og billeder af

det, man dengang selv ved tilfældets spil blev meddelagtig i. Man husker den glæde, man selv besattes af, da man første gang fik et illegalt blad i hånden — og den beundring, man følte for

BOG B I N D E R E N
Nr. 1.

de folk, der havde lavet det. Her

gik man og troede, at man havde lært journalistisk arbejde og var hver dag med til at udsende en legal avis, hvis værdi man inderlig godt vidste var problematisk. Der havde været dage, hvor man havde den lille glæde,

BORNHOLMS KURER

at det var lykkedes at beskære værnemagtens daglige beretning, så den udtrykte lidt andet end det, der egentlig var meningen. Det havde åbenbart flere fundet på — for en skønne dag lød den tyske ordre på, at

BOYCOTT

værnemagtsberetningen skulle bringes i fuld udstrækning — og hver dag!

MEN her stod man med fire dupliserede ark med nyheder, der ikke havde stået i aviserne, og de fik håbets lille flamme inden i en til at flamme

BUDSTIKKEN

Frit jysk Tidende

op. Sandheden var jo nemlig den, at man som så mange andre havde klynget sig til et lille håb, en tro på, at et mirakel ville standse den tyske fremmarch i krigens første halvdel. Det havde været svært at tro mod

Budstikken

kendsgerningerne, svært at tro, at der ville komme en dag, hvor bøtten ville vende, hvor værnemagtens folk ville være tvunget til at vende næsen den anden vej. Men håbet havde man værnet om og næret med de få op-

Budstikken

muntrende efterretninger gen-

nem radioen — og nu gennem disse dupliserede ark.

Og man havde ladet det samme blad gå videre og havde set andre læse det med fortrøstningsfulde smil. Livet havde kunnet være så indviklet. De

Budstikken

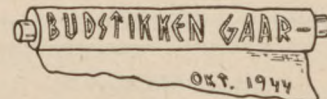
uvederheftige meddelelser gennem legal radio og legale aviser lå som en tyngde over en — og alligevel havde det hele været så elementært ligetil. Bag den næsten bedøvende usikkerhed havde det været spørgsmål om

BUDSTIKKEN.

ret eller uret — om hæderlighed eller uhæderlighed.

Og som man sidder med disse støvede blade i hånden, står ens ældste barn pludselig ved siden af og siger: »Far, hvad er det for noget — hvad er det for

nogle morsomme gamle blade?»

Så sidder man der overfor en klarøjet niårig pige og leder efter det rigtige svar til en unge, der er født i 1946, indtil man husker, at hun jo godt ved, at der har været krig — en tid,

COMMENTATOR

Sten you Oud, men hold det krudt tæt!

hvor tyskerne havde taget landet, og hvor folk skød hinanden.

Man siger så: »Det er nogle

P. E. EHRHARDT
C. 1793 Studiestræde 7
København K.

CHR. JENSEN

Dr. Tværgade 9
København

C. A. BERTELSEN
Rådgivende civilingeniør
Grundtvigsvej 25 Tlf. 9602
København V.

**Ingeniørfirma
PAUL LEMBECK**

Grundtvigsvej 5
Kbh. V.
Eva 1921 Gods: Fr.berg

**VIKTORIA
VIPPE
VINDUET**

M. J. BECH A/S
København

ASTRA
Aktieselskab

Kemisk fabrik
Kigkurren 8 København S.

CHR. E. EMBORG A/S
Siljansgade 7 København S.
Asta 1520

Thor Jørgensen A/S

Toldbodgade

København

Dampskibsaktieselskabet MYREN

Amaliegade 36

København

Knud E. Hansen

BRØDRENE FESSEL

Wilders Plads

Bogtryk

København K.

Feodor Nielsen & Søn

Dampfærgevej 7—9

København Ø.

Firma

Emil Jørgensen

D. M. C.

Garn & tråd

Frihavnen

København Ø.

Langelands Korn- Foderstof og Gødningsforretning A/S

St. Kongensgade 118

København K.

Aktieselskabet

B U K O

Borgergade 14 A

Tlf. C. 343

København K.

Suenson & Jespersen

Toldbodgade 2

Copenhagen

små aviser, der blev lavet under krigen, og i dem stod der alt det, tyskerne ikke ville have i de almindelige aviser.»

CORSAREN.

— Skulle tyskerne da bestemme det, siger hun?

— Ja, for de kunne sætte folk i fængsel eller slå dem ihjel, hvis de ikke gjorde, som de ville have.

— De kunne jo bare have pas-

DAGGRY

set sig selv — tyskerne.

— Ja, det var der jo også nogle, der syntes . . .

— Og vi kunne også have passet os selv . . .

Hun står med et nummer af bladet »Hjemmefronten« og læ-

DAGDAA

ser omhyggeligt linjen under bladets hoved: »Vær med i kampen for Danmarks befrielse«, men rynker panden, da hun læser rubrikken over den første artikel på siden. Den handler om, hvor magtesløs det danske

DANE BROG

politi »ifølge aftale« er overfor tyske soldater, der begår forbrydelser. I rubriken står der: »Tilladt at stjæle og dræbe«.

— Jamen, det er det da ikke. Det må man da ikke, siger hun fortørnet.

DANE BROG

Da hun får forklaringen, står hun et øjeblik:

— Det var da godt, vi fik dem

smidt ud, siger hun så og til-

DANNEBROGE

føjer: Nu kan de da passe sig selv igen.

Hun går op for at læse lektier, inden man får tid til at svare. Man sidder bare tilbage og tænker, at sådan er det jo ikke helt.

I foråret 1943 kom der er ny journalist til byen. Han skul-

DANNEVIRKE

le være sommerferievikar på et af de lokale blade. Han havde et morsomt firkantet ansigt og et smil, der kunne få en til at tro, at han havde mindst to ræve bag hvert øre.

Vor første samtale førte vi på

DANSK DAAD

dyrskuet, og den blev indledningen til en lang række samtaler.

En dag var han væk. Han var blevet anholdt af det danske politi, fordi der var blevet afslø-

DANSKEREN

ret et illegalt trykkeri i hans lejlighed i København. Han brugte imidlertid sine talegaver så godt i retten, at han blev sat på fri fod. Han havde forklaret, at han blev sat på fri fod. Han havde forklaret, at han havde

DANSKEREN

lejet sin lejlighed ud til en mand, der hed Jørgen Jensen, og jo ikke kunne hefte for, hvad Jørgen Jensen havde brugt den til. Selvom Jørgen Jensen var

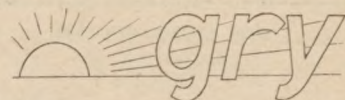
som blæst fra jordens overflade blev både hans ord og forklaringen om »lejemålet« taget for gode varer.

Da han vendte tilbage til bla-

DANSKE TIDENDE

det, skrev han en artikel om sit ophold i arresten!

Få dage efter fik hans blad en reprimande fra justitsministeriet — for man må ikke fortælle, hvordan det er at sidde i en dansk arrest.

Da jeg mødte ham igen flækkede hans ansigt i et smil, der fik rævene bag hans ører til at formere sig.

Han blev en udmærket kontaktperson til kredse i København, jeg ikke før havde haft

DEUTSCHE NACHRICHTEN

forbindelse med. Kort efter kom også »Jørgen Jensen« til byen. Det viste sig, at han hed Arne Sejr og havde stiftet organisationen »Studenternes Efterretningstjeneste« — en ung mand med et drenget udseende og

ORIENTERING

næppe en snes år gammel. Eftersøgt som han var, både af tyskerne og det danske politi havde han høstet mange erfaringer.

VI traf aftaler og mangt og meget og de forlod begge

DANSK UNGDOM

**FOTO-MAGASINET
»LYNGBY«**

Hovedgaden 47 Tlf. 2273

GUSTAV NIELSEN

Reventlowgade 26
Tlf. Central 15981 - 15982

H. WILLADSEN

Lyngby Hovedgade 46
Tlf. Lyngby 626

NIELS CHRISTENSEN

Damekonfektion
Hovedgaden 9 A. Lyngby

A/S KEMI-CASCO

Sandtoften 25
Gentofte

KAFFEBRÆNDERIET

MERKUR A/S
Hermodsgade 24 N.

H. ABILDSTRØM

Statsaut. varemægler
Vesterbrogade 10
København V.
Tlf. Central 13916 - 13917
Udenbys Provins 132

Bidsted & Co.

Statsaut. skibsmæglere
Havnegade 53 Kbh. K.

M. CLAUSEN A/S

Amaliegade 8 Kbhv. K.
Tlf. 1269

ALFRED HANSEN

Linie-Agenturer
Tordenskjoldsgade 25
København K.
Minerva 1155

W. SVANEMOSE

Maskinfabrik
Gammellosevej 38 Gentofte

Sterling Polish Company A/S

Stølpegårdsvej 113 Gentofte

A/S SALICATH'S EXPRESS CO.

Rådmandsgade 51-53 København N.

Skandinavisk Kontrol A/S

A. L. Drevsensvej 2 Kbh. Ø.

Eskildsen & Søn

Edsvorne varemæglere
Nr. Farimagsgade 61 København K.

Pfaff Symaskiner A S

Vesterbrogade 1 København V.

Amaliegade 28 København

**KVINDELIGT
ARBEJDERFORBUND**
København afd.

HECKER & SØN's EFTF.
Edsv. skibsmæglere
Bredg. 63 - Kbhvn. - C. 13830

JØRGEN A. RASMUSSEN

C. 1018
Amaliegade 33
København K.

Aktieselskabet
MARITIME AGENCY

Bredgade 36
Kbhvn. K.

byen igen. Men det gav stødet til, at vi den sommer kunne begynde at trykke vor egen ud-

DEN DANSKE Parole

gave af S»tudenternes Efterretningstjeneste«.

Vi havde fået en kontakt til København, vi havde fået gode råd og den oplysning, at vi hos firmaet Zeuthen og Aagaard til dette formål kunne købe duplikatorer til fremstillingspris.

ROSKILDE KÜREREN

Det var både en svaghed og en styrke, at det var en provinsby. En svaghed var det, at det, når man var ansat på et blad, var vanskeligt at gøre noget anonymt — en styrke, at man kendte mange mennesker,

FRIHEDSPOSTEN

så man kunne sortere, hvem man turde henvende sig til.

Og henvendelse var nødvendig — for penge havde vi ikke — og gode nye duplikatorer kostede 500 kr. stykket, hvortil

H J E M M E F R O N T E N S
N Y H E D S T J E N E S T E

ville komme papirudgifter og udgifter til meget andet.

Jeg lavede en liste og gik til den mangeårige formand for den Sønderjydske Forening — en mand, der kendte de fleste på

NYT fra NORDEN

egnen, og som var vant til at samle penge ind.

Jeg sagde rent ud, hvad det

drejede sig om, og han var

Stjernen

straks med. Sammen gennemgik vi listen — stregede og supplerede.

Dagen efter delte to af mine kammerater og jeg listens navne mellem os og gik i gang.

Det blev lærerige dage. Vi så vore medborgere fra en ny og ukendt vinkel. Vi traf

I den N Time

folk, der var direkte imod, mennesker, der for enhver pris ville være neutrale — men flest, der med glæde var med. Indtrykkene var forbavsende. I to banker så direktørerne både skarpt

FRI UNGDOMS NYHEDSTJENESTE

og køligt på mig — og erklærede kort, at det kunne de ikke indlade sig på. I to andre banker så man direkte modsat på det. Her svarede direktørerne næsten samstemmende: Værsgo — og kom bare igen. Den ene

DANNEVIRKE

sagde endda: »De kan hente 50 kr. hver måned hos mig. Jeg har også andre, der skal have, så jeg kan ikke overkomme mere i øjeblikket, men kniber det

DANSK MAANEDSPOST

for Dem at finde et sted, De kan

bruge til trykkeri — så sig til. Vi har mange lokaler her i banken — og her er meget sjældent mennesker om aftenen . . .

Overkirurgen på hospitalet sagde: Jeg tror ikke, det er klogt, at De skriver stencils på Deres

DANSK PRESSETJENESTE

egen maskine. De kan bruge mit kontor her på hospitalet. De skal lige hilse på min sekretær. Der hænger en hvid kittel bag

HJEMMEFRONTEN

døren. Tag den på — så vil ingen undre sig over, at De sidder her. Så er De bare en ny kandidat.

Nogle aftener senere sad jeg i hvid kittel på overlægens kontor og skrev stencils til duplikatoren.

N Y H E D S T J E N E S T E N

En velhavende købmand, jeg besøgte, sagde blot: Vi har i bestyrelsen indenfor min organisation lovet hinanden ikke at beskæftige os med den slags!

Da vi om aftenen holdt møde

FRI PRESSE

om vore resultater, var den ene af mine kammerater pludselig blevet velklædt. I en manufakturforretning havde indehaveren sagt til ham. Det er ikke meget, jeg kan gøre. Men her er

Die Wahrheit

100 kr. — og kom så ind og få et ordentligt sæt tøj. Det ser jo farligt ud, det De har på!

FABRIKKEN WALTRICH

Fasan 1975 Finsensvej 12, F.

AUG. BORGEN

Assurance

JENS TOFT Aktieselskab
København**PETERSEN, MØLLER & HOPPE**Skt. Annæ Plads 18
København K.**SIMMELHAG & HOLM**Edsvoren Varemægler
Nyhavn 41, K.**V. THOLANDER**Skibsmæglerforretning
C 13 708 Copenhagen K.**C. C. M. OLSEN**

Roskilde

POUL RASMUSSEN Maskinsnedkeri
Roskilde**NIELSEN & MØLLERS**

Bogtrykkeri

**LANDBO- OG HUSMANDS-
FORENINGENS FRØUDSALG**

Roskilde

ELEKTRA

Algade

Roskilde

**HOLTE AUTOMOBIL-
CENTRAL****EKSPRESTRYKKERIET**Jernbanevej 8
Lyngby**Kjøbenhavns Grundejerforening**

Stiftet 1860

Nørrevoldgade 2

København K.

DET SCHØNBERGSKE FORLAG

Landemærket 3

København K.

Waldorffs Papir-Industri A/S

Kirkegaardsvej 25

C. 4815

København S.

A/S H. A. Gruberts Sønner

Frankrigsgade 40

København S.

Aktieselskabet

DANSK DAMMANN ASFALT

Amaliegade 15

København K.

A/S Hedehus-Teglværket

Hedehusene

**HILLERØD
DAMPVASKERI**Aktieselskabet
HILLERØD OG OMEGNS BANK**VEJLE DAMPVÆVERI**
Aktieselskab**UDBYES BOGTRYKKERI A/S**
Vejle**Bøje & Brøchner A/S**

Vejle

EFTER et par dages forløb havde vi godt 700 kr. — og en række løfter om yderligere

DEN TREDIE FRONT

støtte. Det var startkapitalen — måske det mindste beløb, der nogensinde er startet et blad for.

Jeg gik ind i en stor boghandel, hvor jeg havde handlet før og spurgte boghandleren, om han havde duplikatorpapir.

DEN *nye* FRONT

— Jo, det havde han. Hvor meget jeg ville have.

— Åh, en 10—20.000 ark i begyndelsen.

Han løftede kun svagt øjenbrynene.

— Det er udmærket. Jeg skal

DERUDE FRA

lade min søn køre det ud efter lukketid. De kan betale, når det passer Dem.

Edt var første afsnit af vores læretid som illegale journalister. Så kom duplikatoren i en mægtig kasse — som vi en af-

DE SIDSTE NYHEDER

ten diskret hentede hos den lokale fragtmand — og så flyttede vi ind i børnehaven. Dens kvindelige leder var en af vore kammerater og vi indrettede den ene af hendes stuer på første sal til trykkeri. Om aften

DET FRIE ORD

nen var det et stille hus — og det havde en glimrende belig-

genhed som nabo til en tidligere dansk kaserne, hvor tyskerne nu holdt til. De to indkørsler lå side om side.

Da jeg efter den første trykkaften tilfreds forlod børnehaven, kunne jeg tillade mig ven-

Det nye FRIT DANMARK

ligt at sige godaften til den ensomme grønne vagtpost ved kaserne.

Børnehaven var hyggelig, og trykkeriet fungerede som det skulle. Efterhånden overvandt vi tekniske vanskeligheder med

DEUTSCHE NACHRICHTEN

duplikatoren — vi samlede lokale nyheder, som vi supplerede med stof fra københavnsudgaven af S. E. og med Ritzaus fortrolige meddelelser til redaktionerne. Desuden fik vi hur-

DIE WAHRHEIT

tigere end ventet sat distributionen i system — og vi traf aftale om at udvide distributionen til to af nabobyerne, hvor der ingen trykkerier fandtes. Det gik næsten for godt — men så skete der noget, der gav os et

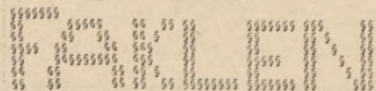
DYBBØL APOSTEN

vink om at passe på — et vink om, hvor let det kunne gå galt.

DA vi en aften — ved et tilfælde flere på en gang — ankom til børnehaven, stod der inde i skyggen en tysk soldat og krammede en dansk pige. For

DØGNETS NYT
en af mine kammerater gik na-

turen over optugtelsen. Han overfusede tyskeren på det groveste på fejlfrist tysk. Der var

ikke noget at misforstå. Den unge soldat stod fuldkommen lamslået. I mørket listede den danske pige hen til vagten ved kaserne, der vendte tilbage i trav med pistolen i hånden. Der måtte en lang palaver og undskyld-

FALDSKÆRMEN

ninger til, før han stak pistolen i hylsteret. Jo, vores kammerat havde været lidt »i byen«, og når han sådan havde været lidt ude, havde han det med at genere folk, men ellers var han

FOLKEFRONTEN

et hjertens godt menneske . . . nej, selvfølgelig lå der ikke noget bagved. Ja, det var ellers fint vejr, når man tog årstiden i betragtning . . .

Det vakte til eftertanke.

(Fortsættes)

Ethvert brev bør forsynes med vore smukke mærkater i farvetryk.

Vi har to at vælge imellem:

1. Bernadotte-mærkatet med hans billede.
2. Kammeraternes Hjælpefonds mærkat.

Begge mærkater foreligger i ark med 25 stk. a 10 øre og fås ved at indsende beløbet til giro 780, Kammeraternes Hjælpefond, St. Kannikestræde 10, København K.

De indkomne beløb går til fondets hjælpearbejde.

THUEN

Aalborg

LANDBOSPAREKASSEN

i
Aalborg

TURIST HOTEL

Prinsensgade 36

Tlf. Alba 12 200 Aalborg

HENRIK EHLERS

Aalborg

AALBORG

GUMMIVAREFABRIK

Interesseselskabet

**AALBORG TEGLVÆRTERS
KONTOR**

H. RIEKEHR & SØN

Aalborg

Blikkenslagermester

G. WAGENBLAST

Aalborg

PALÆ TEATRET

Aalborg

AALBORG

DISKONTOBANK A/S

Herremagasinet

BOSTON

Aalborg

PALADS TEATRET

Aalborg

CITY-BIO

Aalborg

⅛ HAVNEMØLLEN

Aalborg

Aktieselskabet

Aalborg Portland - Cement-Fabrik

CEMENTFABRIKEN »RØRDAL«

AALBORG VÆRFT ⅛

Aalborg Stiftstidende

Lange & Unmack ⅛

Telefon 3103

Aalborg

Hans Jensen A/S

Aalborg

J. P. JENSEN & CO.

Aktieselskabet

Aalborg ny Dampmølle

Fru Ellen Kornbeck

bukket under for sygdom

Bisat dagen før juleaften

Lederen af »Kammeraternes Hjælpefond«s kontor, arkitekt H. Kornbeck, havde lige op mod jul den tunge sorg at miste sin hustru fru Ellen Kornbeck, idet hun døde den 19. december.

Ved dødsfaldet blev et ægteskab på 32 år afbrudt og et venskab afbrudt, der havde været endnu flere år, idet de to lærte hinanden at kende allerede på kostskole, hvor de blev barnomsvenner.

Under besættelsen boede hr. og fru Kornbeck i parkbebyggelsen »Jagtparken«, hvor Kornbeck samlede en gruppe, også fru K. var deltager. Hun var forøvrigt en fin pistolskytte.

Da Kornbeck blev arresteret i efteråret 1944, fortsatte fru Kornbeck, og på hendes initiativ oprettedes Danmarks største illegale hospital, og hun stod som den egentlige leder af dette foretagende.

En meget stor villa, der nu og dengang var privatskole, blev i samråd med modstandsbevægelsens ledelse indrettet som hospital.

Beboerne i Jagtparken »tegnede« sig for senge, tæpper, lagner, puder og alt nødvendigt udstyr.

Tre apoteker leverede kæmpepakker af forbindstoffer og een enkelt person leverede komplet udstyr til en velforsynet skadestue — en gave på mange tusinde kroner.

Man regnede med, at den danske brigade evt. ville komme i kamp med tyskerne uden for

København, og at evt. sårede ikke ville kunne transporteres til Københavns amtssygehus, og der regnedes med en kapacitet på 60 senge. — Der var truffet aftale om, at tre læger, der eilers skulle møde på andre hospitaler, i stedet beordredes til nødhospitalet. 4 sygeplejersker var ligeledes i nødstilfælde beordret hertil. — Der var herud over dannet et hjælpekorps på

over 30 mænd og kvinder, heraf 16 samaritter, og der fandtes hos hver af disse hjælpere en instruks over, hvad hver enkelt skulle foretage sig.

Tre gange i tiden omkring kapitulationen blev der slået alarm, og straks trådte hele styrken i funktion.

Senge og udstyr blev hentet, og i løbet af et par timer var gymnastiksalen omdannet til lazaret med 40 opredte senge.

Men brigaden kom ikke i kamp — heldigvis.

Men den kom — marcherende fra Helsingør mod København, og mærkeligt nok var der ikke sørget for mad til vore danske soldater — 160 mand stod netop uden for Jagtparken og ventede på ordre. Fru Kornbeck gik ned og hilste på kaptajnen, der ikke anede, hvordan hans kompagni skulle få mad og husly, og uden betænkning sagde fru Kornbeck: »Vi sørger for mad til jer!« Og på mindre end 20 minutter var der sørget for mad til hele kompagniet og givet tilsagn om overnatning, dels i nødhospitalet og dels hos beboerne.

Kort efter sin hjemkomst rejste Kornbeck sammen med sin kone på et halvt års foredragstourne, der netto indbragte over 10.000 kr. — Disse penge plus overskudet fra Fosmarks bog: »Danske i tyske kz-lejren«, ialt ca. 42.000 blev grundkapitalen i »Kammeraternes Hjælpefond«.

I de forløbne 10 år har fru Kornbeck arbejdet sammen med sin mand i »Kammeraternes Hjælpefond«. De første 8 år uden løn, og kontoret var i hjemmet. — Hun førte i de sidste år de fleste af samtalerne med Frihedsfonden, Ulykkesforsikringen og de mange hundrede fangekammerater, der søgte K. H., og har været Fonden — og dermed mange nøddlidende fangekammerater en trofast og varm-hjertet ven.

Bisættelsen foregik dagen før juleaften fra Skovshoved kirke.

6 aktive fra modstandskampen stod æresvagt ved den smukt pyntede hvide kiste. De bar alle armbind.

Pastor Poul Riis talte smukt

VAARST MØLLE
Holger Nielsen
Vaarst

Fabriken
TEKNODYN
Vaarst

Mejeribestyrer
KIRKETERP NIELSEN
Vaarst

NIBE OG OPLANDS BANK
Aktieselskab

**A/S JØRGESENS
TRÆVAREFABRIK**
Nibe

**NIBE
ANDELS-SVINESLAGTERI**

**NIBE OG OMEGNS
BRUGSFØRENING**
Tlf. 4 Nibe

NIBE JERNHANDEL A/S
Tlf. 32

NIBE OG OPLANDS BANK
Aktieselskab

**DANSK
DURISOL**
A.m.b.A.
Nørresundby

FABRIKEN TECO
Nørresundby

**AALBORG NY
VOGNMANDSFØRRETNING**

CROME & GOLDSCHMIDT
v/ Axel Nielsen
Tlf. 41 Skørping

A. ANDERSEN

Fabrikant

Godthaab St.

Jylland

Vaarst Savværk & Trævarefabrik A/S

A/S J. Petersens Beslagfabrik

Tlf. 29

Nibe

SPARE & LAANEKASSEN FOR NIBE BY OG OMEGN

RICHARD MADSEN
Bager & Conditør
Tlf. 102 Hals

SVEND HOUMØLLER
Fiskeeksport
Tlf. 54 Hals

JOHS. BERTHELSEN
Farvehandel
Tlf. 119 Løgstør

Aktieselskabet
**BANKEN FOR LØGSTØR
OG OMEGN**

CARL FR. STØCKEL
Boghandel
Tlf. 101 Løgstør

H. P. NIELSEN
v/ Viggo Nielsen
Tlf. 12 Løgstør

**DISKONTOBANKEN
I LØGSTØR**

K. RØGILD
Nørreuttrup Lervarefabrik

**SPARE- OG LAANEKASSEN
FOR
NØRRE NEBEL M. FL. SOGNE**

**VESTJYSK
TRÆLASTHANDEL**
Varde

W. OHSTEN
Landsretssagfører
Nr. Nebel Tlf. 107

**KJELLERUP
VÆGT- & MASKINFABRIK A/S**
Tlf. 124

H. CHR. LARSEN
Trikotagefabrik
Ikast

MØBALLE MEJERI
Hovedgaard

over den afdøde og kgl. opera-sanger Henry Skjær sang »Den store hvide flok vi se«.

»De seks« bar kisten til rust-vognen.

F—k.

Hjertelig tak

til alle de mange fangekammerater, der sendte blomster til min hustrus bære eller på anden måde bragte hende en sidste hyldest.

H. Kornbeck.

70 franske otre fra Mauthausen ført hjem til moderlandet

Det er vist en almindelig opfat-telse, at vi herhjemme er meget langsomme til at ordne de sager, der har med besættelsestiden at gøre.

På eet område har vi dog handlet betydelig hurtigere end ialtfald Frankrig. Der tænkes her på, at Frankrig i begyndelsen af januar måned i dette år hjemførte 70 fan-ger, som havde fundet døden i kz-lejren Mauthausen i Østrig.

Allerede den 9. juli 1947 var vi i Danmark nået så langt i den tilsva-rende sag, at vi kunne hjemføre 115 danskere, der var døde i tyske kz-lejre. Det drejede sig om danskere, der ikke havde været i hovedlejre, hvor ligene brændtes i krematorier, men i udekommandoer, hvor man ikke havde krematorier og derfor foretog begravelser.

Den første transport på 70 fran-ske dræbte kz-lejrfanger fra Maut-hausen er afgået til Frankrig. De skal atter bisættes i Frankrig. De er blevet identificeret af en fransk kommission, der har arbejdet i Mauthausen siden sidste sommer. En kort højtidelighed i den tidli-gere lejr overværedes af den fran-ske ambassadør i Wien, Sydoux, og repræsentanter for den østrigske re-gering.

122.766 fanger fandt døden i Maut-

hausen, deriblandt 10.000 fransk-mænd. De fleste internerede var russere. Hidtil har man fundet 1846 døde franskmænd i selve lejren, og omkring 500 i nabolejren Gusen. Fire tidligere fanger — tre franskmænd og en østriger — bar en symbolsk ligkiste ud af lejren, medens et østrigsk æreskompagni præsenterede gevær.

For de efterladte rejser der sig vel af og til spørgsmålet, om man nu virkelig har fundet den savnede, eller man blot har taget en eller anden

tilfældig og udgivet ham for at være den eftersøgte.

Spørgsmålet er atter aktuelt med henblik på de 70 franskmænd. Men man kan give det ganske nøjagtige svar, at det er muligt med absolut sikkerhed at foretage identificering ved hjælp af undersøgelser af tænderne. Trods det, at en del år er gået, ændrer tænderne sig ikke. Man vil også heri se en forklaring på, at der blandt den danske undersøgel-seskommissions medlemmer var en tandspecialist.

Nye drøftelser om monumentet for Folke Bernadotte

Taktløshed fra kommunalforening i Kruså

Det ser ud til, at det er mere end vanskeligt at bringe ro i sa-gen om rejsning af et monu-ment for greve Folke Berna-dotte.

Efter at løvediskussionen var bragt til ophør ved vedtagelsen af at rejse en statue af Folke Bernadotte, rejses nu en drøf-telse om placeringen af statuen.

Sagen har fået sin aktualitet ved at Kruså kommunalfore-ning har anmodet stats- og udenrigsminister H. C. Hansen om at gøre sin indflydelse gæl-dende til fordel for, at statuen ikke rejses i Kruså, men i Kø-benhavns frihavn. Udvalget, der skal tage den endelige bestem-melse om den omplacering af samtlige mindsten i Kruså, der er nødvendiggjort af den nye vejregulering, er nedsat af statsministeriet.

Der anføres to grunde, nemlig at der i Kruså allerede er to mindsten for greven, samt at det var i frihavnen, fangerne oplevede friheden.

»Sagen« har fået en overor-

dentlig kraftig presseomtale, og der er det pudsige, at to blade slås om æren for først at være fremkommet med den tanke, som Kruså-foreningen nu går ind for. Ingen af disse blade er dog kommet først. Ideen er nem-lig først fremsat i bladet Pig-tråd.

Når vi fra vor side har ladet den ligge siden, skyldes det, at den ikke har vundet genklang i Bernadottekomiteen, heller ikke i det sidste møde, da hele komiteen var indbudt.

Det synspunkt, der er rådende i komiteen, bygger på den tan-kegang, at rejsningen af monu-mentet endnu ikke er foretaget, at stenen således ikke er nogen løsning, men allerhøjest en fore-løbig løsning.

De folk fra Kruså, der udtaler sig, har endnu ikke rigtig for-stået dette synspunkt.

Man går i Kruså ud fra, at der her er rejst et Ber-nadottemonument. Hvad der er sket, er imidlertid, at man gra-tis har hentet en granitsten i en

Maskinfabriken
»GODTHAAB«

Tlf. 725

Skive

SKIVE JERNHANDEL A/S

Tlf. Skive 1400

(3 lin.)

GUNNAR THORSTENSEN

Tlf. 1 Skive

Kolonial

Delikatesse

CARL TRAPS VINHANDEL

Skive

ANDR. ANDERSEN A/S

Brd. H. & S. Andersen

Aktieselskab

Skive

**SALLING MARGARINEFABRIK
& ÆGEKSPORT**

Tlf. Skive 749

KNUD P. NISSEN & SØN

Polstermøbelfabrik

v/ Knud V. Nissen

Skive

TAGE HYLLESTED

Statsaut. revisor

Skive

JENS CHRISTENSEN & SØN

Tømremestre

Tlf. 756

Skive

A/S Jens CHRISTENSENS

Træhandel

Skive

Skive Sparekasse

Aktieselskabet

LANDBOBANKEN I SKIVE

SALLING BANK

Skive Andelsslagteri

SKIVE & OMEGNS ANDELSVASKERI

Skive Børstefabrik

Aktieselskab

Vestre Kaffe-Risteri $\frac{A}{S}$

Skive

SKIVE KULKOMPAGNI A-S

Aktieselskabet

Skive Markfrøkontor

grusgrav eller lignende, har rejst den på højkant og har fastgjort et relief i øverste halvdel. At tale om et monument er at misbruge ordet. Hele forudsætningen for landsindsamlingen var da også, at der blev rejst noget, der havde med kunst at gøre — og det har stenen i Kruså ikke. Der er vel rundt omkring rejst nogle tusinder af samme slags, dels som genforeringssten, dels som gravsten på kirkegårde.

Selve den kunstneriske løsning af sagen lader stadig vente på sig, og der er i Bernadottekomiteens forretningsudvalg enighed om, at monumentet skal rejses, og at det skal rejses der, hvor 12.000 norske og danske fanger vendte tilbage til livet.

At overlade det til en lille kommunalforening i Kruså at bestemme, hvor dette skete, kan dog næppe være meningen. En anden side af sagen er den taktløshed, der ligger i, at en lokalforening blander sig i et spørgsmål, der i egentlig forstand angår 12.000 andre mennesker, som fik deres livs helt store oplevelse netop ved Kruså.

Tysk blad udnytter striden

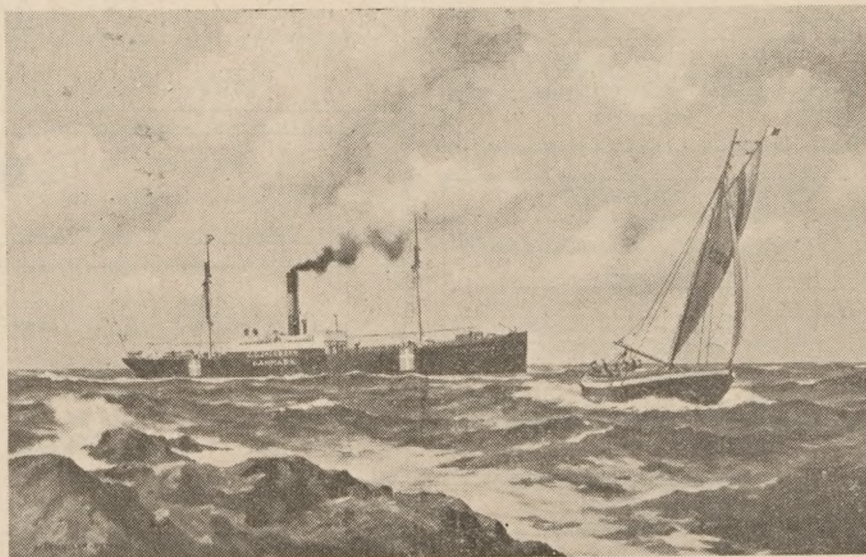
Drøftelsen har fået det tyske blad i Rensborg, »Tages-Post«, til at begå en sproglig genistreg, idet man giver omtalen følgende overskrift:

»Krusau will kein KZ-Denkmal mehr«. Dette er en tvetydighed af de ægte. I første omgang vil man nemlig ganske umiddelbart udlægge dette som: »Kruså ønsker ikke længere noget kz-mindesmærke«, hvilket altså siger det samme som, at man i Kruså nu er blevet træt af at snakke om de tyske koncentrationslejre. Hvis man gør sig den

umage at læse teksten under overskriften — hvad erfaringsmæssigt desværre ofte kun en del læsere gør

— må man erkende, at det også kan betyde: »Kruså ønsker ikke endnu et kz-mindesmærke«.

Dansk »helteskib« hædret i London

Maleriet af damperen »I. C. Jacobsen«, der var vigtigt led i berømt flugt.

På en eksklusiv plads i en eksklusiv klub i Londons Westend hænger et dansk maleri af et dansk skib. Klubben er »The Wooden Horse Club« og billedet er af damperen »I. C. Jacobsen«.

Under krigen flygtede tre engelske officerer fra stalag 111 til Stettin, hvor de to gik om bord i »I. C. Jacobsen«. De blev holdt skjult af modstandsbevægelsens folk. I København førte styrmand — nu kaptajn — E. Østrup Olsen, dem i land for næsen af gestapo. Modstandsbevægelsen skjulte dem, til skibet skulle videre til Norge. Så kom de om bord — igen for øjnene af gestapo. Da »I. C. Jacobsen« en morgen tidlig passerede Strømstad på den svenske kyst, og der skulle skiftes lods, var der to mand mere på lodsbåden ind, end der skulle være. Ni tyske officerer på vej med skibet til Oslo sad i den lille salon og hyggede sig med en kop kaffe, mens Eric Williams og Philip Codner ry-stede af spænding og kulde i den lille lodsbåd, der skød ind mod den svenske kyst — den sidste farlige

strækning af en spændende flugt mod friheden. Østrup Olsen skuttede sig nervøst på broen. Først da lodsens i sikkerhed forsvandt bag en pynt, følte han sig sikker.

Den ene af de flygtende, Eric Williams, skrev bogen »Den trojanske Hest«. Den blev solgt i kæmpeoplæg og filmatiseret. Flygtede krigsfanger startede en af verdens mest eksklusive klubber »The Wooden Horse Club« — og de gjorde Østrup Olsen til æresmedlem.

Hos marinemaleren H. Schøsler-Pedersen bestilte hans mange modstandsvener i København et maleri af den spændende scene ved Strømstad. Maleriet blev ført til Newcastle af Østrup Olsen selv. En tidligere flygtet krigsfange førte det fra Newcastle til London. Senere blev kaptajnen hyldet ved en fest i klubben. Eric Williams var til stede, men Philip Codner manglede. Han rejste i 1949 til Malaya med Ø. K.s »Selandia«. Kort efter sin ankomst faldt han i et kommunistisk baghold og blev dræbt, da han ubevæbnet gik ud for at tilse en pumpe.

**CHIKI
KJOLEFABRIK**

Herning

Tlf. 86

PAUL LEHMANN

Chartering - Forwarding
Steamshipagent
Herning

ARNE RAHBEK

Silkeborgvej 25 - Tlf. 1885 - 785
Herning

POUL KRØJGAARD

Trikotagefabrik A/S
Tlf. 406 - 1985   Giro 41789
Herning

JENS BJERG SØRENSEN

Th. Nielsensgade 95
Tlf. 1083   Herning

VOGNUMAND M. PEDERSEN

Møllegade 15
Skive

SKIVE MØBELFABRIK

Afdeling Nye hjem
Godthåbsvej
Skive   Tlf. 394

A/S ERLING RASMUSSEN

Adelgade 14   Skive

J. BUEMANN

Skive

AUTO-HALLEN A/S

Tlf. 1281   Skive

KNUD ØSTERGAARD

Betonvarer
Skive

SKIVE BRØDFABRIK

BOTEX

Trigesvej 13-15

Fabrik for boligtextiler
Tlf. 886

Herning

**HAMMERUM HERREDS SPARE-
OG LAANEKASSE**

Herning

»BIO«

Holstebro

Holstebro og Omegns Spare- og Laanekasse

Skive Tømmerhandel $\frac{1}{8}$

SKIVE FOLKEBLAD

Skive Diskontobank

Aktieselskab

BIO SKIVE
930

VESTJYDSK GLASIMPORT

Aktieselskab

Skive

Jens Fogh

Skive

Tlf. 746 - 2 lin.

AAGE H. BOLL

Vand - Gas - Varme
Tlf. 637   Skive

R. STRØM

Aut. installatør
Tlf. 80   Skive

Nu er gendarmernes grave bragt i sømmelig stand

På foranledning af grænsekorpsforeningen, blev der i oktober sidste år gennem udenrigsministeriet klaget til de tyske myndigheder over den tilstand, danske koncentrationslejrfangers grave i Schandelach befandt sig i. Nu har den danske generalkonsul i Hamburg meddelt, at han har besøgt gravene og konstateret, at forholdene er bragt i orden og at begravelsespladsen, der før var dækket af meterhøjt ukrudt nu fremtræder renholdt. Samtidig møddeler generalkonsulen, at det er pålagt indenrigsministeren i Nordrhein-Westphalen at vedligeholde gravstederne for tysk regning.

Tysk prins bad om tilgivelse på Tysklands vegne

Danmark har haft besøg af Moralsk Oprustnings verdensmission på 362 mænd og kvinder fra 32 forskellige nationer.

De besøgte alle Ryvangen.

En krans fra Frank Buchman og Moralsk Oprustnings verdensstyrke blev lagt ved mindestenen af admiral sir Edward Cochrane fra den britiske kongelige flåde.

De kæmpede med militære våben for Danmarks frihed, men også for frihed udover Danmarks grænser, sagde kommandør Kai Hammerich. De, som ligger her, fik aldrig lejlighed til efter krigen at leve på en ny måde, men vi, som blev ladet tilbage, har fået en ny arv at løfte. Vor arv er at kæmpe for frihed for hele verden med åndelige våben i dybt og ærligt fællesskab med hinanden og under Guds førelse og med total forpligtelse.

Blandt de, som stod ved minde-

stenen, var et medlem af den tyske forbundsdag. Tidligere på ugen havde prins Richard af Hessen offentligt bedt om tilgivelse for, hvad Tyskland gjorde i Danmark under den anden verdenskrig.

Historien om et digt fra Buchenwald

I julenummeret af Pigtråd bragte vi et digt: »Danmark, vor moder«. Det var fundet i en politimands tøj. Han døde i Neuengamme, og de efterladte opfattede digtet som den afdødes sidste tanker.

Nu viser det sig, at digtets forfatter er overbetjent Willads Jensen. Afdøde har åbenbart været så glad for digtet, at han har taget en afskrift, og det er den, man har fundet imellem hans efterladte ting. Ved afskriften er der indløbet nogle afskrivningsfejl, hvorfor vi bringer digtet med forfatterens ordlyd. Det er skrevet i oktober 1944 i Buchenwald og oplæst i den danske statsradiofoni mandag den 25. februar 1946. Det blev her læst op af skuespilleren Poul Juhl i en udsendelse, der hed: Nogle måtte dø.

Digtet lød sådan:

LÆNGSEL

Danmark vor Moder. Hør vore
Bønner.
Har du os glemt i vor dybeste Nød?
Frier du os ikke snart af vort
Fængsel,
blier det et Spil om Liv eller Død.
Sorgfyldt hver Aften i Drømme vi
sukker.
Længselen plager vort nedstemte
Sind,
hjemad mod dig i Søvn vi vugger
alt under Nathimlens kølige Vind.

Fader i Himlen. Har du forladt os?
End vor Trængselers tunge Tid.
Send os til Danmark atter tilbage,
inden Vinteren farver det hvidt.
Lad vore Kære atter vi møde,
ikke i Drømmenes koglende Spil.

Lad det til Virkelighed snart nu
blive,
du som det magter, saafremt du
det vil.

Skænk os den Lykke snarest. Aah
Fader,
nu i vor Prøvelsers svære Stund.
Tak og Lovpris mod dig da vil lyde,
lyde fra hver en eneste Mund.
Før du os hjemad til Landet det
fagre.

Landet med Sollys og bølgende Agre,
hjem til vort Danmark, da først
faar vi Ro,
hjem, hvor vor kære Familie har Bo.

Willads Jensen,
tidl.: Buchenwald Fange Nr. 87040.

Stutthofs lejrchef fik 5 år

Den tidligere chef for koncentrationslejren Stutthof ved Danzig, Paul Werner Hoppe, blev ved nævningeretten i Bochum idømt 5 år 3 måneders tugthus for meddelagtighed i mord på flere hundrede mennesker.

For de øvrige anklagepunkters vedkommende — mord på fanger ved indsprøjtning af benzin og anvendelse af blodhunde mod fangerne — lød dommen på frifindelse.

Hoppe anklagedes for at have myrdet mindst 400 mennesker på grusom måde, enten ved gas, skydning, hængning, indsprøjtning med benzin og ved at hidse hunde på dem.

Under retssagen er henved 100 vidner fra Tyskland, Danmark og Norge blevet afhørt.

Drab på 400 mennesker takseres til en straf på godt 5 år. Enhver kan da høre og forstå, at det er en dom, der intet har med retfærdighed at gøre. I lejren blev organisering af en lædermappe takseret til afstraffelse med hængning.

TAGE STILLING

Fabrikant
Følle - Rønde

JYDSK MARKFRØKONTOR A/S

Randers

VODSKOV MØBELFABRIK

Tlf. 47
v. J. og K. Kristensen

C. MÆRSK-ANDERSENS EFTF.

Randers

**HAMMEL OG OMEGNS
BRUGSFORENING**

M. Christensen, uddeler

**A/S HINNERUP TRÆVARE-
FABRIK**

**DISKONTOBANKEN I
HADSUND**

Filial af Ålborg Diskontobank A/S

**A/S HADSUND KORN- OG
FODERSTOFFORRETNING**

**»POMA«
Storvorde**

Sæbehus

Skrædderi

BERNH. A. OLESEN & SØNNER

Frederiksgade

Århus

Aktieselskabet

BANKEN FOR RANDERS OG OMEGN

Aktieselskabet

BRYGGERIET »THOR«

Randers

Randers Amtsavis

Aktieselskabet

RANDERS KORN OG FODERSTOF-FORRETNING

Randers

***Margarinefabriken* BLUME**

Randers

Vær med til at styrke FN — Meld Dem ind i »Een Verden«
Holbergsgade 20 - København K. Kontingent 7,50

Erling Fischer, Vodskov

HAMMEL BANK

Filial af A/S Aarhus Privatbank

Hadsund Trævarefabrik

v/ AAGE KJELDEN

Deres farvehandler **V. FLENSTED**

TAPET — FARVER — LINOLEUM

Tlf. 281

HADSUND

Tlf. 281

SVEND WOERSAA

Købmand
Aabybro

ÅBY-BIERSTED

SPAREKASSE
Åbybro

SKANDERBORG

LANDBO SPAREKASSE

A/S M. CHRISTENSEN & CO's

TRÆLASTHANDEL
Skanderborg

Banken for Skanderborg og Omegn

(Skanderborg Bank A/S)

RADIO-DOKTOREN

Tlf. 2215

Fredericia

Fredericia Byes og Omegns Spare- og Laanekasse**FREDERICIA MEJERI**Tlf. 1428 — 1429
Gothersgade 14**Fredericia Skotøjsfabrik****LUNDHOLT**
Aut. installatør
Fredericia**A/S FÆLLESBAGERIET**

Fredericia

DANSK KAFFERISTERI Aktieselskab
Kolding**C. B. Hansen**
Møbeletablissement

Fredericia

Aktieselskabet
E. RASMUSSEN, Fredericia Maskin- og Elektromek. Fabrik
Fredericia**THORVALD THØGERSEN A/S**Trikotagefabrik
Kolding**J. P. Schmidt Jun. A/S**

Fredericia

A/S Lunds Klædefabrik

Fredericia

Andelsselskabet

KOLDING HØRFABRIK**S. M. ANDERSEN**

Fredericia

Den Danske Landmandsbank Aktieselskab
Fredericia afdeling**BRDR. VOLKERTS FABRIKER**
A/S**A/S FR. LUMBYE**

Papir en gros

Bogtrykkeri

Papirvarefabrik

Kolding

S. WINKLERS EFTF. A/S
Kolding**A/S Sydjysk Trælasthandel**

C. F. Müllers Eftf.

Kolding

Aktieselskabet Kolding Kulkompagni

A/S SEVERIN SCHMIDT

Haderslev

A. ØSTERGAARD

Cylinder service fabrik og
automobil-reservedele en gros
Haderslev

ISENKRÆMMER BRUHN

Storegade 14
Haderslev

ULDVAREHUSET

Storegade 49
Tlf. 2904 Haderslev

N. C. KLOSTER

Haderslev

PAUL CHRISTIANSEN & SØN

Tlf. 3570 Haderslev

**VALD. HINRICHSEN &
SCHRØDER**

Haderslev Tlf. 24351

THORVALD BORNHØFT

Esbjerg

ANKERHUS

TAPET- & FARVEHANDEL
Esbjerg Tlf. 1731

M. FREDERIKSEN

Strømpehuset
Esbjerg

OLAF PEDERSEN

Skræderetablissement
Kongensgade 78 Esbjerg

K. PETERSEN

Urmager & Guldsmed
Kongensgade 39 Esbjerg

BÆKBY ILLEBORG

Tlf. Esbjerg 1221
Vesterhavsgade

A. Hundevadt

Haderslev

SØNDERJYLLANDS KREDITFORENING

Haderslev

Ruteautomobil-Aktieselskabet

For Haderslev Amt og By

Michael Hansen

Jern- & stålforretning

Byggematerialer

Haderslev

A. C. Riedel

Slotsgade 11

Tlf. 22742

Haderslev

RIO-SKO

Esbjerg

H. P. FRIIS

Installatør

Tlf. 892

Varde

FRØKJÆR-JENSEN

Manufaktur

Tlf. 70

Kongensgade 60

Esbjerg

KATHRINE JACOBSEN

Broderiforretning

Vestergade 1

Varde

P. HUSTED

Esbjerg

A. LORENTZEN

Maskinfabrik og

støbegodslager

Varde

HADERSLEV KALKVÆRK

Aktieselskab

**HADERSLEV BYS
SPARE- OG LAANÆKASSE**

**SPAREKASSEN
FOR
HADERSLEV BYES OMEGN**

HADERSLEV BANK

Aktieselskab

ANDELSBANKEN

A. m. b. A.

Haderslev afdeling

Haderslev

M. Schaumanns Klædefabrik

Haderslev

Aktieselskabet »HYDOR«

Haderslev

Maskinfabrik
Tlf. 21658

Danmark

Henry Christiansen

Tømmerhandel

Haderslev

Telefon 22541

AKTIESELSKABET HANSBORG

Haderslev Trælasthandel

R. F. HESSELBERG

Haderslev

HOLM & MOLZEN ^{A/S}

Haderslev

Sælsom oplevelse i Frøslev

Grænsegendarm kom hjem til jul

Den 20. september 1944 blev jeg sammen med flere af toldgrænsekorpsets personale taget af tyskerne og ført til Frøslevlejren. Den 22. december klokken tyve minutter over tyve lå jeg i min køje og læste, da der pludselig kom en kollega hen til mig og sagde: »Du skal hjemsendes i dag!« Først troede jeg, det var en lille julespøg, og jeg bad ham derfor om at holde op med den slags narrestreger. Det var nemlig ganske uhørt, at nogen blev løsladt på så sent et tidspunkt, men min kollega blev ved med at påstå, at jeg skulle sendes hjem, og da han blev klar over, at jeg ikke troede på, hvad han sagde, henviste han mig til barakformanden, og for at få en ende på denne lille historie, som jeg stadig troede drejede sig om en julespøg, gik jeg virkelig ud og spurgte barakformanden. Men han kunne kun bekræfte, at det forholdt sig som min kammerat havde sagt.

Det mærkelige var imidlertid, at jeg var den eneste af toldgrænsepersonalet, der skulle løslades sammen med 49 politibetjente, som havde været i koncentrationslejr i Buchenwalde. De 49 politibetjente havde været på rekreation i 6 uger i Frøslevlejren, og nu skulle de hjem til jul.

Først senere fik jeg sammenhængen at vide: Da betjentene skulle løslades, skulle der være 50 ialt; det var en ordre fra tyskernes hovedkommando. Men der var kun 49, og der blev et stort postyr i den anledning hos tyskerne. De havde navnene på de 50 politibetjente, som skulle løslades, men betjent nr. 50 var der ikke. Ordren lød imidlertid på, at 50 betjente skulle hjemsendes, og en sådan ordre skulle efterkommes. Da tyskerne så kiggede efter i deres fortegnelser over internerede fanger, fandt de et navn, der ganske nøjagtigt svarede til den savnede betjents navn. Det var ikke alene det samme navn, men også dato og årstal for mandens fødsel var akkurat det samme, og den mand, der svarede til det

opgivne signalement, var altså mig. Derfor blev jeg pludselig løsladt sammen med betjentene.

Da jeg kom hjem, fortalte min hustru, at vort yngste barn, en lille pige på knapt syv år, i lang tid havde lagt min sag frem for Gud hver aften, når hun var kommet i seng og skulle bede sin aftenbøn. Men netop et par dage før jeg blev løsladt, havde hun bedt således: »Kære Jesus, du husker nok, at far skal hjem til jull!«

Det blev en uforglemmelig juleaften for os alle. E. A.

Løgn bliver aldrig til sandhed

Julehøjtidelighed i Randers

Tonerne fra »Julen har bragt vel-signet bud«, båret af stemmer fra Randers pigekekor, klang som krystal i den frostklare luft, og den bronze-røde nedgangssol glødede mellem Skovbakkens nøgne, snepudrede trækroner, da en lille kreds for jul samledes ved frihedsmonumentet for at deltage i foreningen »Gestapofanger«s årlige højtidelighed med mindetale over faldne kammerater.

— Måske synes mange, at tiderne har skiftet, sagde pastor Poul Borchsenius til kredsen ved monumentet, bag hvilket et grantræ var rejst. Man ser, at orkestre modtager krigsforbrydere, der vender hjem fra russisk fangenskab, som burde være opretholdt til år 2000, men vi véd, at det, der er beskiddt, aldrig bliver anderledes — løgn bliver aldrig til sandhed. Men når vi hvert år samles her for at tænde mindets lys over vore døde, så gør vi det i den tro, at dette lys aldrig slukkes.

Foreningen »Gestapofangerne«s formand, cyklehandler E. Christiansen, lagde en krans, omvundet i frihedskampens farver ved monumentet. Christiansen sagde: — Landet over betegnes dette monument som det, der giver dybest udtryk for, hvad der skete i frihedskampen. Den knækkede marterpæl under figurens fod viser, at en indsats har kunnet nytte. Nu er det vor opgave, at den fod, der er plantet

på den brudte marterpæl, aldrig fjernes.

Juleaften i Ryvangen

Traditionen tro holdtes juleaftensdags eftermiddag en højtidelighed i Mindelunden i Ryvangen.

Medlemmer af hjemmeværnet medvirkede som fakkelbærere og kl. 15,45 tændte de efterladte lys på alle gravene.

Talen blev i år holdt af reserve-læge, dr. med. Eigil Hess Thaysen, tidligere Dachau og Neuengamme.

Efter talen nedlagdes der krans ved monumentet, ved mindemuren og ved gravene over de, der døde i tyske kz-lejre.

Studentersangerne medvirkede, og højtideligheden afsluttedes med fællessang.

Vi henviser iøvrigt til forsidebilledet

Belgiens dronning hos de faderløse

Fangeforeningen i Belgien afholdt i anledning af julen en sammenkomst for at glæde 300 børn, hvis fædre satte livet til i frihedskampen mod den tyske nazisme.

Dronning Elisabeth var til stede, ledsaget af en række fremtrædende personligheder. Dronningen fik overrakt blomster af to forældreløse børn.

. . . Jeg vil aldrig glemme besøget i Auschwitz, siger præsidenten for vesttysk røde kors

En delegation fra det vesttyske Røde Kors har under ledelse af sin præsident, dr. Weitz været på besøg i kz-lejren Auschwitz.

Delegationen nedlagde en krans ved dødsblok 11. Her fandt ss-skydningerne af fangerne sted.

Efter besøg i museet udtalte dr. Weitz: Jeg er dybt rystet over, hvad vi har set her. Men jeg er også glad over, at jeg har set de tidligere tilintetgørelsessteder, thi derigennem får man en bedre forståelse af mange ting. Jeg vil aldrig glemme besøget i Auschwitz.

LD ef